

**“KEEP” FE’LI YORDAMIDA YASALGAN FRAZEOLOGIK
BIRLIKLRNING SINTAKTIK-SEMANTIK TAHLILI.**

Lutfullayeva M.J¹

¹ Iqtisodiyot va Pedagogika Universiteti,

Xorijiy til va adabiyot (ingliz tili) yo'nalishi, 2-kurs talabasi

Tel: (90) 893.81.15.

lutfullayevamexruza@gmail.com

Amirqulova.N.A¹

¹ Ilmiy rahbar

**MAQOLA
MALUMOTI**

MAQOLA TARIXI:

Received: 06.01.2025

Revised: 07.01.2025

Accepted: 08.01.2025

ANNOTATSIYA:

KALIT SO’ZLAR:

*frazeologiya, "keep"
fe'li sintaktik-semantik
tahlil, distributiv metod,
frazeologik birliklar,
strukturaviy belgilar,
semantik belgilar.*

Ushbu maqolada "keep" fe'li yordamida yasalgan frazeologik birliklarning sintaktik-semantik tahlili ko'rib chiqiladi. Frazeologizmlarning struktural-semantik belgilari, distributiv metod yordamida, ularning nutqda qo'llanishi va komponentalar o'rtaqidagi birikish turlari asosida tahlil qilinadi. Frazeologizmlarning grammatik tomonlari ham hisobga olinib, sintaktik aloqalar va affikslar muhim rol o'yaydi. Maqolada "keep abreast of", "keep afloat", "keep dark", "keep going", "keep one's chin up", "keep oneself to oneself" kabi frazeologik birliklar misol keltirilgan va izohlangan.

KIRISH. Frazeologiya ilmiy tadqiq qilishda tilshunoslikda keng tarqalgan distributive metoddan foydalanish mumkin. Frazeologizmlarning nutqda ishlatilishi xususiyatlarini distributiv metod yordamida o'rganish orqali ularning struktural-semantik belgilari chuqurroq aniqlanadi. Undan tashqari, frazeologizmlarni o'rganishda ularning semantik va struktural belgilarini tilning mazmun plani bilan uning ifoda plani munosabati borasida qaramoq zarur. Frazeologizmlarning sostavini tekshirishda uning komponentalari o'rtaqidagi birikish turlarini, birikuvchi so'zlarning tabiatini valentlik metodi asosida qaramoq zarur.

Frazeologizmlarning strukturasi va ma'nolarini bir-biriga qarama-qarshi qo'yish (oppozitsiyada) aniqlilarga olib keladi. Frazeologizmlarning grammatik tomonarini ham hisobga olish zarur. Chunki frazeologizmlarning komponentalari o'rtaida sintaktik aloqalar, ularga qo'shiluvchi affikslar muhim rol o'yaydi.

1) keep abreast of – 1. ortda qolmaslik, 2. xabardor bo'lmoq, zamon bilan hamnafas bo'lmoq. ... what young doctors needed to do was to keep abreast of the latest medical developments.(Th.Dreisel, “Twelve men”, “The Country Doctor” p.42) ...yosh shifokorlar

qilishlari kerak bo'lgan muhim vazifa tibbiyat sohasidagi eng so'nggi yutuqlardan xabardor bo'lish edi.

2) keep afloat – qarzga botmaslik, zo'rg'a qo'l uchida kun kechirmoq.

3) keep dark – 1. yashirinmoq, berkinmoq, ko'zdan narida yurmoq. 2. sir saqlamoq. It's no less than natural he should keep dark: so would you and we in the same box. Uning yashirinishga majburligi mutlaqo tabiiy: uning o'rnida bo'lganimizda sizu men ham xuddi shunday yo'l tutgan bo'lar edik. (R.L.Stevenson, "The Wrecker", ch. XVII. P. 107.)

You know I have kept everything as dark as possible up to the present, for it's foolish to talk first and fail afterwards. (H.G.Haggord, "Stella Fregelius", ch. XIII)

Bilasizmi, men hamma narsani to shu paytgacha sir saqlab keldim, chunki avval gapirib, keyin esa uni uddalay olmaslik ahmoqlikdir.

4) keep going – 1.to'xtab qolmasdan davom ettirmoq. 2.harakat qilishda davom etmoq, bo'sh kelmaslik. This is exhausting work, but I manage to keep going.

Bu holdan toydiradigan ish, ammo men bo'sh kelmasdan davom ettiraman. (R.Aldington, "All Men are Enemies", ch.XI.)

5) keep one's chin (pecker) up – ruhi tushmaslik, o'zini qo'lga olmoq.

I know how you feel lad, but don't fret... I'll see what can be done. And at the meantime keep your pecker up. (A.Cronin, "The stars look down", book II, ch.I)

Siz hozir nimani his qilayotganingizni tushunib turibman,do'sti, lekin g'am chekmang.Nima qilish mumkinligini o'ylab ko'raman.Siz esa ruhingizni tushirmang.

6) keep oneself to oneself – odamovi bo'lmoq; yolg'izlikni afzal ko'rmoq, odamlardan o'zini olib qochmoq. Our profession is dependent on politics and economy and it is vitally necessary to participate and not just keep oneself to oneself. ("Morning star", June 27, 1975)

Bizning kasbimiz siyosat va iqtisodni tushunishni talab qiladi va biz atrofimizda sodir bo'layotgan voqeа-hodisalarda faol ishtirok etishimiz, o'zimizni odamlardan chetga tortmasligimiz kerak.

7) keep one's hair (shirt yoki wool) on –qizishib ketmaslik, o'zini qo'lga olmoq, o'zini tutmoq.

Keep your shirt (hair) on. You're getting your pay every week.What's the matter with you? (U Sinchair, "100 %", ch.35)

Qizishma.Maoshingni har hafta olayotgan bo'lsang.Senga yana nima kerak.

8) keep quiet about smth – nimanidir aytmaslik, sukut saqlamoq.

We've kept this and there's no need for shouting. (I.Murdoch, "The Blach Prince", part III.)Biz bu haqda hech kimga hech narsa demadik.Shuning uchun shovqin ko'tarishning hojati yoq

References:

1. В.В.Виноградов. Фразеология современного английского языка. М., 1972.
2. Ганшина М.А. Практическая грамматика английского языка.М., 1964.
3. Gordon E.M. Krilova I.P. A Grammar of Present-day English. M., 1974.
4. Ильиш Б.А. Structure of Modern English. M., 1959.
5. Иртеньева И.Ф. Грамматика современного английского языка. М., 1956.
6. Ирискулов М. Тилшуносликка кириш. Т., Уқитувчи, 1992.
7. Маматов Э.А. Хозирги замон узбек адабиётида лексик ва фразеологик норма муаммолари. – Тошкент., 1991.
8. Менглиев Б. Хозирги узбек адабий тили. Карши: «Насаф»., 2004
9. Kaushanskaya V.L. Kovner R.L. A grammar of the English language. M.,1973.